

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: זehירות ממחלוקת

פרשת קרח

בס"ד | גיליון מס' 285

כיצד 'הפסד' של 3 מיליון דולר הניב עושר אגדי?

ולא יהיה כקרח וכעתו... (י"ז, ה)

ומידה טובה מרובה: ככל שנרבה בשלום ובאחוה, ככל שנעשה הכל לפתור מחלוקת בדרכי ידידות, ככל שנהפוך את עולמנו לעולם בלי מריבות וויכוחים, בלי קטטות ושנאות - כך נזכה בעולם מאיר והגון, שנחמד וטוב לחיות בו, והוא גם משופע בפרנסה ברווח, לנו ולכל בית ישראל!

פרשת השבוע חושפת בפנינו את תוצאותיה הנוראיות של המחלוקת, המכלה כל חלקה טובה ויוצר הרס וחורבן. לאחר שהתורה מתארת את המחלוקת והשלכותיה, בא אבא שבשמים לבניו יקיריו, ונותן להם הוראה שמעניקה איכות חיים:

'ולא יהיה כקרח וכעתו'. בניי אהוביי, היזהרו מן המחלוקת, תברחו ממנה מהר ככל האפשר. כי המחלוקת היא אבי אבות נזיקין, זורעת ארס וזורה הרס, שורפת ומזיקה. לעומתה, חיים של שלום ואחוה, אהבת חברים וידידות בין בני משפחה וקהילה, אחוות אחים וקירוב לבבות - אלו הם חיים צוהלים ושמחים, מוארים ועליזים, עשירים ומאושרים!

הבה נאמץ את לקח האחדות העולה מפרשת השבוע. אם אנו צד במחלוקת כזו או אחרת, אם אנו שותפים או מעורבים בסכסוך משפחתי או קהילתי, אם יש לנו יד ורגל בלהבת מחלוקת - הבה נעשה הכל כדי לוותר, לפתור את העניין בדרכי שלום, לכבות את האש ולהטמיע אחדות מלבבת. וככל שנעשה זאת, נברח מהמחלוקת ונעצים את השלום והאחוה - כך נזכה שבוורא עולם ישיב אותנו לשגרת ידידות קרובה, מתוך פרנסה ברווח וחיים מאושרים!

הצוואה ששובשה, העשירות שניתנה..

הם היו שני שותפים, שפתחו יחדיו עסק מפרנס וריווחי, אם כי לא מעשירי מאוד. החנות שלהם שכנה בשדרה ה-13 בבורו פארק שבברוקלין, עסקה במכירת מוצרים מיובאים מרחבי תבל, והם קנו לעצמם שם טוב, ואף פיתחו קשרי ידידות עם לקוחות וספקים. אחד מהם היה ניצול שואה גלמוד בשם ר' נחום, שהיה יבואן נודע וסוחר ממולח, והיה מוכר להם ממוצרי. לצד זאת, השותפים הנחמדים אירחו אותו בביתם מעת לעת, והיו

לו כבני משפחה, באין ביולוגיים כאלה...

עד ש... - שטן המחלוקת החל מרקד ביניהם. הכל החל בשבת אחת, בה התארח ר' נחום בבית ר' אברהם, אחד השותפים. מילה לא נכונה, שהפכה להערה פוגענית, שהתפתחה לקטטה לא נעימה. בקיצור, עד סוף השבת הסתגר ר' נחום בחדרו, ובצאתה עזב מבלי לומר תודה. הוא רק הודיע למארחו, שמעתה ואילך כל קשרי המסחר יתנהלו מול השותף בלבד, שכן איננו רוצה עוד כל קשר עמו, עם אותו ר' אברהם שהיה ידידו הקרוב עד אתמול!

אף שכבר חלפה תקופה ארוכה למדי, קשה לומר שהתרגלנו. עדיין ישנם לא מעט דברים שהשתנו, צורות חיים וסגנונות התנהגות שהתהפכו לחלוטין. בעולם של היום, השתתפות כמה מאות איש יחדיו בשמחה - הפכה לחלום רחוק. לחיצת יד בנתינת שלום, באיחול לבבי או בפרידה נרגשת - אינה נראית באופק. התקהלויות רבות משתתפים עדיין רחוקות מהשגה...

קורה כאן משהו משמעותי, שקשה לעמוד על טיבו - אבל לא ניתן להתעלם ממנו. כולנו התרגלנו לצמד המילים 'ריחוק חברתי', מושג שהיה מוקצה מחמת מיאוס - שכן מי הוא זה החפץ לחיות בריחוק חברתי, ולפתע, אותו 'ריחוק חברתי' הפך לערך

נעלה ששמירת חיי אדם בציוד. כל המציאות שהיתה נפוצה כל כך, של כינוס רבים תחת קורת גג אחת, של מגע חברתי, של קשר קרוב - כל אלה נגזזו ונעלמו אל ההיסטוריה או אל העתיד, אולם רחוקים מאיתנו עכשיו.

הדבר מחייב התבוננות. משמים מאותתים לנו משהו, העוסק בדיוק בנושא הרגיש של 'ריחוק חברתי'...

שמעתי ממורי ורבי, כ"ק האדמו"ר מנדבורנה שליט"א, כי גזירת ה'ריחוק החברתי' שנכתפה עלינו בתקופה זו, באה לפקוח את עינינו ולהראות לנו עד כמה המצב הזה הוא לא נכון, לא תקין, לא קביל ולא נחמד. כי בנוגע שבעולם, יכול אדם להסתכסך עם אדם אחר, קבוצות שונות עלולות להסתכסך ביניהן, לעתים נוצר ריחוק מיותר בין בני משפחה או בקרב חברי קהילה, ועדיין - העולם כמנהגו ינהג, ואין איש שם על לב לקום ולזעוק, לשנות את המצב...

לפיכך, ניתנה לנו משמים הזדמנות, לחוש איך נראה עולם שטול התאחדות, עולם בו חייבים לשמור מרחק בין איש לרעהו, להימנע מלחיצות יד ידידותיות וממפגשים מאחדים. פתאום כולנו רואים ומרגישים, עד כמה מצב כזה הוא לא נוח ולא טוב, כמה הוא מקשה על החיים, כמה כולנו סובלים ממנו, ושואפים לצאת מהמצב הזה בקרוב ממש!

וככל שנפנים מהר יותר את המסר הזה, ככל שנשכיל להבין שמאותתים לנו משמים לשלב ידיים יחדיו, להתאחד למרות הקושי, לפעול לפתור מחלוקות בדרכי שלום, להפוך כל פירוד לבבות וריחוק אישי לקירוב לבבות ואחדות אצילית - כך נזכה מהר יותר לצאת מהמסגר הזה, ונשיג את הדרוש מאיתנו: להבין את ערך האחדות ולהתחבר אליו באמת!

ובעת הזו, בתקופה בה גם המצב הכלכלי מעורער והשפעת הפרנסה משובשת, הדבר חשוב שבעתיים. כי השל"ה הקדוש זי"ע במסכת יומא גילה דבר מדהים: 'מחלוקת אחת דוחה מאה פרנסות'. כלומר, 100 הצעות עבודה, 100 הזדמנויות להתפרנס, 100 פעם שהיו מוכנות ליהודי יתרות זכות בחשבון הבנק שלו - נדחות מפני מחלוקת אחת שהוא שותף בה!

סוד ההצלחה בחיים!

באחת הפעמים בהן הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל - מייסד וראש ישיבת פוניבז' נסע לאנגליה עבור גיוס כספים להקמת הישיבה, הגיע לבית כנסת מקומי אחד, שם עמד אדם קל דעת והחל לגעור בו לעיני קהל ועדה. האיש עמד וגינה אותו בתוקף, השפיל את כבודו ופגע בו עד מאוד, עד שמקורביו של ראש הישיבה יעצו לו כי חובה לערוך מחאה רצינית, ולהעמיד את הלה על מקומו...

אולם הרב מפוניבז' סירב, והסביר בנועם: 'עצה יקרה קיבלתי מה'חפץ חיים' זצ"ל, שבירך אותי שאצליח בכל מעשי ידי, ובורא עולם יהיה בעזרי להצליח לבנות וליישם את שאיפותיי. חוץ מבדבר אחד - אותו החריג 'החפץ חיים' מברכת ההצלחה שלו, בהדגישו באוזניי כי בכל מה שכרוך במחלוקת - שם אנהל כישלון חרוץ!

הלא תבינו, הוסיף והסביר, 'שאני חפץ להצליח. לפיכך אני עושה הכל רק בדרכי שלום, נמלט מהמחלוקת כמו מאש. לא שווה לי לערב ולו קמצוץ מחלוקת במעשי ידי, כי עם כניסת המחלוקת לפעולותיי - יבוא גם הכישלון חלילה, ואני חפץ להצליח...'

סיפור נאה זה, המופיע בספר 'הרב מפוניבז'', פותח צוהר על הדרך להצלחה. המפתח להצלחה - כרוך בחיי שלום ואחוה, בלי מחלוקות ומריבות. המחלוקת מאבדת כל חלקה טובה, קוברת את הסיכוי להצליח, אלופה בהפיכת כל סיפור הצלחה לכישלון מהדהד. הבה נאמץ את העצה הזו, נפעל ונחיה בדרכי שלום ואחוה, ואז נזכה להצלחה בכל מעשי ידינו!

ר' אברהם המתין תקופת מזה, והחל לפעול ליישב את הסכסוך. הזמן שחלף היטיב עם ר' נחום וריכז את ליבו, וגם השליחים ומכתבי הסליחה ששלח ר' אברהם עשו את שלהם, עד שהמצב חזר כמעט לקדמותו: ר' נחום שב להתארח אצל ר' אברהם בשבתו, אם כי זכר הפגיעה הקשה טרם נמחה. ואם רצונכם לדעת עד כמה, הרי שר' נחום התבטא באוזני ר' אברהם כי ערך צוואה, בה קבע להוריש את ירושתו רק לשותפו של ר' אברהם, בעוד לר' אברהם עצמו הותר 100 דולרים בלבד!

ר' אברהם היה המום מהמידע, הרבה יותר משהצטער על שלא יזכה בכסף. ראשית, מעודו לא הרגה כי לקשר ביניהם יש משמעות כלכלית, ולא לטש עין לירושה לא לו. ויותר מזה, לאחר שהדבר נודע לו, הופתע להבין עד כמה עדיין לא נתקרה דעתו של ר' נחום, עד שהוא מסוגל לומר לו בפניו את האמת לאמיתה: השותף יקבל הכל, ור' אברהם רק 100 דולר עלובים!

חלפו עוד כמה שנים. שני השותפים שכבר הפכו גם למחותנים נפרדו מהעסק, פנו איש איש לאפיק פרנסה משלו. ר' נחום הלך והזקין, אולם ר' אברהם ומחותנו - שותפו לשעבר, עמדו לצידו בשנותיו האחרונות וסייעו לו ככל האפשר. באחת ההזדמנויות האלה, סיפר ר' נחום לר' אברהם כי שינה את הצוואה, והפקיד בידי עורך הדין צוואה מתוקנת הקובעת כי נכסיו יחולקו שווה בשווה בין שני המחותרנים, ואף הותר בידי העתק מהצוואה המתוקנת, כדי שתהיה לו הוכחה ביד...

חלפו כמה שבועות, ור' נחום הלך לעולמו. שני המחותרנים ערכו לו הלוויה מכובדת, וניגשו לבית המשפט המקומי על מנת להנפיק 'צו ירושה' לנכסי המנח. וכאן קיבל ר' אברהם את הלם חייו. בעיניים מתעגלות בתדהמה ראה כיצד השותף ועורך הדין עשו יד אחת לנשל את חלקו בצוואה, והציגו לבית המשפט את הצוואה הראשונה, בה נקבע כי השותף יזכה בכל הכסף - למעלה מ-6 מיליון דולר!!!, בעוד ר' אברהם עצמו יקבל רק 100 דולרים ותו לא!

ר' אברהם הביט בנעשה, ועיניו בערו בזעם. שותפו לשעבר, ידיו הנאמן עשרות בשנים, מחותנו האהוב - בגד בו ברגע האמת, בעבור פיתיון בסך 3 מיליון דולר!

באותו מעמד אזר עוז ועצר את עצמו מלצעוק, הרהר כי עליו להתייעץ. הרי בידי מסמך מוכיח, הוא יכול להפלייל את חברו ואת עורך הדין גם יחד, ולהציל את כספו. עליו רק לחשב כיצד לעשות זאת, ואז יעמיד את הנוכל על מקומו!

באותם ימים, תכנן ר' אברהם נסיעה ארצה, להשתתף בחתונה משפחתית. הוא החליט לדחות את הטיפול בעניין עד שובו לארצה, מה עוד שביקש להתייעץ עם אחד מגדולי ישראל כיצד לנהוג, שכן מדובר בהפלת יד, שותף לשעבר, ומחותן בהווה!!! - כך שמדובר בשאלה רגישה למדי, אולם מאידך - הוא לא יכול לוותר על 3 מיליון דולר המגיעים לו ביושר!

כשהגיע ארצה, פנה לשאול את פי הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל. הוא נכנס אליו ותיאר את הסיפור בפרוטרוט, הרב הקשיב לו בקשב רב, ונאנח יחד עמו לנוכח ההתנהגות המכוערת שנפרשה לפניו. לאחר מכן, הרב וואזנר השיבו כי הוא רשאי לגשת לדין תורה, להוכיח את צדקתו, ולהציל את כספו. הם נפרדו בידידות, וכשכבר יצא מהבית וירד במדרגות, יצא אחריו הרב וואזנר וביקש ממנו להתעכב עוד כמה שניות, כי הא רוצה לומר לו משפט נוסף בהאי לישנא:

'אמת ויציב. הכסף הוא שלך, ואתה רשאי לתובעו בדין תורה. אמנם, לא נוכל להתעלם מההשלכות - הסכסוך המשפחתי, המחלוקת בקהילה, האש שתבעך עד לב השמים. לפיכך, אני מדגיש שאתה רשאי ללכת לדין תורה, אולם תזכור את שאמרתי לך: על מניעת מחלוקת בורא עולם משלם גם בעולם הזה. מותר לא מפסידים!'

ר' אברהם הגיע לשמחה המשפחתית בצעדי ריקוד, שכן אין שמחה כהתרת הספיקות. הרב הצדיק, אולם יעץ לו לוותר, וזו ההחלטה שקיבל. זה לא קל, הוא מבין שהוא מוותר על שלושה מיליון דולר שעשויים לשנות את עתידו הכלכלי והמסחרי, אבל איך אמר הרב? - מותר לא מפסידים. אז הוא יוותר, ויותר זהו.

הוא שב לארצות הברית, נטל את המסמך המוכיח את צדקתו, הביט בו בחום - אולם הטמינו היטב בעומק המגירה. הוא מוותר. כן, הוא מוותר. על שלושה מיליון דולר טבין ותקילין, כן, הוא מוותר כדי למנוע מחלוקת!

'ומאותו היום, מספר ר' אברהם, אינני יודע להסביר איך וכיצד, אבל המציאות היא שאצבעותיי הפכו למכרה זהב. לא היה עסק בו נגעתי - שלא הניב תשואות ענק, מעל ומעבר למשוער. בחלוף שנתיים מהיותו כבר צברתי הון של למעלה מעשרה מיליון דולר חדשים, רווח עתק שלא האמנתי שיפול לידי!'

חלפו כמעט שני עשורים, ור' אברהם - ששמו כבר התפרסם ברחבי תבל כנגיד ואיל הון נודע, התורם ברוחב לב למוסדות תורה וחסד, יצא לנפוש באוסטרליה. הוא הגיע אל המלון בו התארח הרב וואזנר, ופגש בו באקראי. הוא ביקש את ברכתו, ואז נעץ בו הרב וואזנר מבט נוקב, התכופף ולחש לו: 'נו, אז מה אתה אומר, משלמים על בריחה ממחלוקת בעולם הזה?' - ור' אברהם רק השיב בחיוך מתרחב, ולחץ יד לשלום...

עד כאן דבר הסיפור, המובא בספר 'ופריו מתוק', בשם הסופר הרה"ח ר' חנוך ריגל זצ"ל, שנפטר אך לפני כמה חודשים, המתאר עדות אישית ששמע מבעל המעשה. והמילים שבו מהדהדות באוזניים, לא נותנות מנוח:

לפעמים נדמה, כי ויתור יגרוו הפסד. אם לא נעמוד על שלנו, אם לא נריב על זכותנו, אם לא נדרוש את המגיע לנו - מי יודע מה יקרה, לבטח נפסיד. אולי בדרך הטבע זה כך, אולם במציאות - במציאות זה בדיוק הפוך: מחלוקת יוצרת נזק, גוררת הפסד. לעומת זאת, ויתור, מניעת מחלוקת, עשיה למען האחדות, הקרבת רצונות אישיים, נכסים יקרים, ומאווי לב לטובת שלום ואחוה - הם היוצרים שפע וברכה, הם המרעיפים פרנסה ועשירות.

אם אנו מהווים צד, מקורבים לסכסוך כלשהו, אם יש לנו קשר לקטטה מתמשכת, אם אנו מזהים ממרחק גחלי מחלוקת בוערות העומדות לפני ליבוי - הבה נעשה הכל כדי לוותר, לפתור, ליישב, לסדר, כדי למנוע מחלוקת. כי ככל שנמנע מחלוקת ונרבה שלום - כך נזכה בהשפעות הברוכות של השלום והאחוה, לטוב לנו כל הימים!

חיים במתנה ברבע שעה!

היה זה בחופשת הקיץ, בשעת צהריים חמה למדי, בבית משפחת שוורץ בבני ברק. האב, ר' שמעון שליט"א, יהודי יקר העוסק בצורכי ציבור באמונה, החליט להיענות לבקשת בניו המבקשים לצאת לפוש בבריכה סמוכה, ויצא עמם אל הבריכה. כשהגיעו, כבר היתה השעה מאוחרת יחסית, ולפיכך ביקש ר' שמעון לברר עד איזו שעה ניתן לשחות בבריכה. רק משנאמר לו שניתן לשחות עד השעה 8:00 בערב - סבר וקיבל, שילם ונכנסו הוא ובניו אל הבריכה.

דא עקא, שבשעה 7:43 החלו המצילים מכריזים לפנות את הבריכה, כי ב-7:45 הם רוצים לראות את הבריכה ריקה מאדם. ר' שמעון מביט בשעון, הרי הדבר מנוגד למסוכם עמו מפורשות, הוא שילם במיטב כספו על מנת לשחות עד השעה 8:00, וכאן נגזלות ממנו 15 דקות תמימות! - הוא כבר עמד לפנות למנהל ולהתערעם על הפרת הסיכום, אלא שאז לחש לו קול בעומק הלב:

'מה לך עושה עסק מרבע שעה. נכון, אתה צודק, אבל תלך למנהל, תצעק ותריע, הוא יבוא, יחשוב, ידבר עם פלוני, יתעורר פה בלגן ותתחולל כאן מהומה. זה אמנם לא נעים, הרי הגעת באיחור כך שלא שחית הרבה זמן, ובכל זאת. האם שווה לעורר מחלוקת עבור רבע שעה?' - לחש לו הקול, והוא כבר מחליט לוותר, ומתחיל לצאת מהבריכה בואכה מלתחות ההלבשה...

לפתע, הוא שומע קול בהלה מאחוריו. אלה זועקים הצילו, ואחרים מתריעים להזמין אמבולנס. המצילים נחפזים ולחוצים, ואחד מהם לובש חליפת צלילה ומזנק אל המים העמוקים... ר' שמעון ממחר להביט מה קרה, וחרדה לופתת אותו:

אחד מבניו הבוגרים, שר' שמעון היה בטוח שיצא מהבריכה לפני דקות ארוכות, נמשה מהמים העמוקים מחוסר דופק וללא נשימה, ממש כך. מסתבר שבעוד האב חשב כי הבן יצא, הבן פשוט טבע, שכב על קרקעית הבריכה וריאותיו החלו להתמלא במים - עד כדי שסכנה נשקפה לחייו!

המצילים החלו מיד בפעולות החייה, העניקו לנער עזרה נשימתית ופינו אותו מהמקום לטיפול רפואי. ר' שמעון נחפז אחריהם, חושש לשלום חיי בנו יקרו, כשלפתע לופת אותו הרהור טורדני, צובט אותו ממש:

'תתאר לעצמך שהיית הולך למנהל, מעורר מהומה, והיו מניחים לכולם לשחות עוד רבע שעה. בעוד רבע שעה, רחמנא ליצלן, כבר לא היה את מי להציל. היית מרוויח רבע שעה בריכה, ומפסיד בן, מאבד אותו לנצח, ה"י. בזכות הויתור, הבריכה התרוקנה ברבע לשמונה בדיוק, ואז השתקפה דמות בנך מעומק המים הריקים מאדם, וכך ניצלו חייו!'

ואם תיתקלו באחד מבני משפחת שוורץ, מהלך על שתי רגליים, בריא ונושם, דעו לכם שזהו 'נס מהלך', ממש כך. תמרוור מהלך בחוצות קריה, כדי לקרוא לכולנו: כמה קל לריב, ליצור מהומה ומחלוקת, קטטה וסכסוך. על כל צעד ושעל אפשר לריב, ואפילו להיות צודקים. אבל נער זה מרתיע ומוכיח:

כדאי יותר להיות חכמים. להריח את סירחון המחלוקת ממרחק, ולברוח מבעוד מועד. לזהות את האש מתלקחת - ולהימלט אל ארץ מבטחים, אל חיק השלום והאחוה. נכון, זה דורש ויתור, אבל כל ויתור שבעולם הוא משתלם, ביחס לרווח העצום שהוא טומן בחובו!

הבה נאתר את המחלוקת עוד טרם התפרצות, ונמנע אותן בויתור שלנו. ואף אם הן כבר פרצו, זה הזמן לוותר, להקריב משלנו, לעשות הכל כדי לכבות את הלהבות. חיים של שלום ואחוה - הם ערובה לחיי אושר ופרנסה, לחיים טובים ומאירים. הבה נבחר בחיים כאלה, ונזכה לחיים של שלום, שהם חיים של טובה וברכה!